

Philipp Hartmann   Henricus Sartorius

Disputationum Metaphysicarum Tertiam De Toto Et Partibus

Rostochi[i]: Kilius, 1638

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn729466361>

Druck   Freier Zugang

Ru phil 1638
Philipp Hartmann
Heinrich Sartorius

IN NOMINE JESU.
DISPUTATIONUM METAPHYSICARUM
TERTIAM
DE TOTO ET PARTIBVS
Spiritu Sancto Adjuvante,

*Amplissimâ Facultate Philosoph. permittente
in Inchyta Rosarum Academia*

SUB PRÆSIDIO
M. PHILIPPI HARTMANNI,
LUB. LUSAT.

Publico & placido DOCTORUM Examine subjecit
HENRICUS SARTORIUS, Hirschb., Sil.
AUTOR & RESPONDENS.

ROSTOCHI,
Typis NICOLAI KILII, Academ. Typograph.
anno M. DC, XXXIIX.

N NOMINE JESU.

Cum in secunda Disputatione nostra Metaphysica, inter alia de composito, prout opponitur simplici, actum sit, sequitur de eodem, ut opponitur Partibus, quo respectu Totum vocatur; quippe cum Totum sit indivisum, divisibile & fluat ex Unitate composita: Omne etiam compositum (Totum) ex aliquibus tanquam terminis componentibus (partibus) sit compositum, dicente Scheiblar. Met, lib. 1. c. 6. Adeo ut Totum & compositum non differant re, sed tantum nomine; quanquam non diffiteamur Philosophos sub nomine modo Totius, modo Compositi, latius ac sub alterius loqui. Exposcente igitur id naturæ & Methodo prima nostra Philosophia, hanc vice pro ingenij nostri modulo proponemus; sed dirigente S. Spiritu, proposita queq; nostra disponente, doctrinam de Toto & Partibus: de quibus

THESES I.

Totum est quod constat suis partibus, Ex communi & recta ratione hanc damus in genere Totius definitionem; juxta quam in Divisione ejusdem Totius erunt examinanda membra dividenda, à variis varia & fatis multa hinc inde proposita. Et quamvis eadem etiam Definitio apud diversos Autores pluribus ac diversis verbis tradatur, manet tamen pro norma definiendi Totum, communis ille Aristotelis (8. Met. c. 7.) Canon ratur: μή ἐστι σωρὸς τὸ πᾶν, ἀλλ' ἐστὶ τι τὸ ὅλον ὡς γὰρ μέρη, quibus (partibus) Totum & mensuratur, ordinatur & determinatur; id quod idem Arist. 12. Met. ad constitutionem Totius requirit, scil. 1. τάξις, 2. συμμετρίαν 3. ὀρισμένον.

II. Quid? quod Arist. ipse aliis in locis aliis verbis definiat, aut si

A 2

mavis

mavis circumfcribit. 12. Met. c. 3. inquit, ὅλον, τὸ ἔχον ἀρχὴν, καὶ μέσον καὶ τελευτῶν. h. e. explicante Cl. Dn. D. Mart. lib. 4. Inft. Dial. c. 31. Totum vocamus quod omnium partium unione perficitur. Accuratiores est, quæ 4. Met. c. 26. habetur Definitio: ὅλον λέγεται, ἃ μὴ δὲν ἀπέσι μέρος. ἐξ ὧν λέγεται τὸ ὅλον φύσει, καὶ τὸ περιέχον ἐν καὶ τὰ περιέχοντα, ὡς ἐν τι εἶναι ἐκείνα. Jacobus Mart. (Disp. Met. 4. q. 1.) notat: Totum non referri ad partem, sed ad partes, & quidem non absolute, sed certo modo & numero determinatas: neq; etiam partes quædam Totum constituunt, quia non Totum determinat: sed omnes partes simul sumptæ Totum determinant ideoq; constituent. Totum enim dicitur, quod non tam per artificium tale est, quàm quod statim per naturam suam implicat respectum ad partes; Totum igitur & partes in communi sensu sumuntur pro iis entibus, quæ juxta naturam suam talia sunt, ut unum destinetur ad esse alterius. vel alia destinentur ad esse illius.

III. *Formalis enim ratio Totius rigorose sic dicti est, habere partes quo ad rem, atq; ex iis constitui:* id quod Thomas etiam ad naturam Totius requirit, 1. ut per partes constituatur. 2. ut partes in Toto uniantur. *Formale* igitur totius dicimus ipsum Totum in se consideratum, quatenus parti sive partibus opponitur, & ideo pars non est: *Materialis* vero ipsam rem, quæ modo Totius denominatur. Quicquid E. non habet partes quo ad rem, id Totum proprie, prout ex unitate fluit, dici non potest. Ad hanc igitur naturæ Totius bilancem varæ Autorum divisiones appendendæ venient: in quorum castra, Circa Totius Divisionem constructa, (prius tamen collocatâ nostrâ acie, h. e. genuinâ & sufficiente Totius Divisione) agemus cum Seneca non transfugas sed exploratores.

IV. *Totum est duplex 1. Essentiale*, quod constat ex materia & forma. 2. *Integrale*, quod constat ex partibus quantitativis. Atq; hanc Dichotomiam sufficientem tantum ex Compositione ex his (quæ sola realis est & formalis naturæ Totius propria) promanare notum fit. Proprii n. & speciales Compositionis modi sunt in corporeis substantiis, tum quâ totaliter consideratur, tum quâ partiali iteratione materiæ: ibi est compositio ex materia & forma, quæ totâ compositi essentialiam complectitur, & semper pars aliâ est perfectiva alterius, ratione scilicet actus

actūs & & potestatis; materia vero sola non absolvit compositum,
& neutra ejus pars aliam actuat; licet partes Totius integralis etiam
pertineant ad essentiam compositi; sed non integrant eam nisi unam
solum partem essentia h. e. materiam compositi.

Quamvis & inveniuntur, quibus ista Distinctio minus sapiat, quia
etiam Totum Essent. Suis partibus integretur. Sed cum de re constet,
circa verbū velle morosum esse, sapiente nimis indignū judico. Aliud
certē est Totum cōpositum ex materia & forma, aliud sunt partes ma-
teriae, quae dicuntur eam integrare tūm presentia, tūm quantitate. v. g.
homo resectā manu dicitur mutilus; sed missa anima, non dicitur am-
plius homo mutilus. Insuper etiam (dicente Scheibl. Met. lib. 1. c. 6. (à
posteriori apparet eorum distinguendorum necessitas; quia secus nul-
lum Totū possemus dicere simile, si tantū datur Totum Essentiale;
Omne n. Totum esset dissimulare, quia materia & forma, in se & secun-
dum suas essentias cōsiderata, sunt diversa genere, quia nihil est com-
mune ipsis. Æstimando a. seorsim partes materiales dimissa forma,
aut etiam sub singulis complectendo formam, tūm alia res similes
alia dissimiles partes habet.

V. Totum Integrale id proprie dicitur, quod fit per continuationem,
ut in corpore humano. Quod v. alij idem fieri dicunt, vel per contigu-
tatem, ut in mundo; vel per cōtactum, ut in domo; vel per ordinem, ut in
exercitu, dicitur tantūm improprie, quia hæc omnia quiddam per acci-
dens inferunt: quibus adde Totum analogum Integrale, quod fit per sub-
ordinationem, & partibus intensivis sibi subordinatis constat, quomodo
Philosophia, Syllogismus, Metaphysica etiam Totius nomine veniunt.

VI. Totum Integr. est vel Homogeneous, quod habet partes ejusdem
essentia. Optimum & universale sumi discrimen discernendi Totum
similare à dissimilari (dimissa convenientia & inconven. in nomine;
quia impositiones nominum sunt ab arbitrio hominis & proinde li-
beræ &c.) & essentia identitate & diversitate, vide præter alios Dd. eru-
ditissimè observantem Dn. Scheibl. lib. 1. Met. c. 6. vit. 7. art. 2. vel He-
terogeneous seu Organicum quod habet partes diversæ essentia. Et hoc
est vel Perfectum, vel mutilum, cui h. l. Integrum non opponitur, quia
illud habet partes quantitativas seu materiales & adhuc est Totum; cu-
jus conditiones scitu dignas & necessarias, vide Verforis quæst. in Met.
Arist. lib. 5. qv. 14.

VII. Varias dari vocis Totius (ut & partis) ambiguitates seu significationes notat Arist. 5. Met. c. 25. & 26. Totum n. interdum recurrere videtur cum voce *Omni*; in quibus videl. partium positio non facit differentiam. Interdum ponitur, negativè pro indivisibili & perfectò, cum Deus dicitur esse totus ubiq; qui tamen partes non habet: sic anima Tota in qualibet corporis parte, scilicet totalitate essentia & perfectionum suarum. Zabar. de partit. anim. c. 1. Græcis dicitur *ὅλως ὅλον* quod planè est *ἀδιαιρέτων*, nec partes habet, ut sunt omnes Spirituales essentia: quò pertinet *Totum perfectionale*, quod in se omnes perfectiones Creaturarum eminentiori modo habere dicitur: Sed h. l. cum partes non habeat, Totius nomen non meretur; & potius ad Bonum est referendum. Æquivocè n. Deus dicitur Totus; (quatenus ex uno fluit) Perfectiones n. illæ, quæ ut Partes Dei concipiuntur, sunt ipsa Dei Essentia. non n. componitur ex esse & essentia, actu & potentia, ut angeli; multò minus ex materia & forma, adeoq; nullam contrahit multitudinem, ut alia. Interdum sumitur nimis latè, pro omni eo quod dividi potest, & proindè etiam pro causis & effectis, pro subjectis & adjunctis hinc *Totum potestativum* quod dicitur continere facultates ad modum partium, propriè dictum Totum non est. Potestates enim animæ sunt accidentia & ab anima differunt realiter: nullum v. accidens est pars sui subjecti. Interdum accipitur augustè, ad significandum Totum essent. in integrale, & contra distinguitur generi, quò pertinet *Totum Universale*, quod propriè loquendo Totum non est; qua singularia, velut partes subjectivæ (ut vocant) non sunt actu in Universali: partes enim istæ semper nomen & rationem Totius retinent; atq; species extra genus, ejus pars esse nequit. hinc patet, etiam *Totum Individuale* æquivocè dici, quia singulare, ut tale, non est Totum; sed interdum simplex, ut Deus, intelligentiæ. interdum pars, ut manus. Totum v. *Numerale* neutiquam hic consistit: numerus enim est ens per accidens, nec ad integrales partes referri potest; ipsum etiam numerari est tantum extrinseca rei denominatio. Non incommodè v. enumerati Totius modi distinctis nominibus appellari posse videntur. Totum enim perfectionale simpliciter dici potest *perfectum*: Tot. essentiale, *integrum*: Tot. continuum simpliciter *Totum*: Tot. universale simpl. *Universale* vel universum; Tot. numericum *Omne vel omnia*.

LIX. *Totum* & *Totus* etiam solet distingui. Totum infert naturam,
Totus

Totus hypostasin. aliàs Zabar. (lib de gener. & inter. c. 4.) distinguit inter Totum conjunctim & disjunctim sumtum; illud esse quando prædicatum Toti conveniat secundum utramq; partem: hoc v. sumi, quando prædicatum conveniat speciebus ut maxime, i.e. secundum unam solum partem. quæ distinctio quomodo applicanda ad Christum Θεάνθρωπον, v. Damasc. lib. 3. de orthod. fid. c. 7. & D. Huttenum in lib. Concord. art. 9. qv. 3. Totus enim Christus non est, ubi non est Deus & homo. Homo a. non est sine humanitate: licet illa distinctione nihil minus placeat alicui Maccovio vel Keckermanno aut Pilcatori. Accuratè v. *distinguendum inter præsentiam Totius, & inter essentiam* propriasq; affectiones & operationes Totius. secundum has non valet à Toto ad partes singulas consequentia; secundum illam firmissima & invictissima ad omnes & singulas Toti partes est collectio; quia partes quæ tales non per se & à se, sed in Toto & cum Toto præsentibus sunt.

IX. Ab aliis talis traditur Dichotomia, quæ Totum dicunt esse, vel *Commune vel singulare*: hoc quod in scriptura nobis proponatur, esse potissimum vel *Personale*, quod est Christus Θεάνθρωπος, vel *Sacramentale* quod in Sacramento constat materia cœlesti & terrenâ. Ita v. hæc per analogiam tantum è natura Totius explicentur, ut quæcunq; in aliis modis occurrunt imperfectiones potius præscindantur; ut eruditè præmonuit Dn. D. Calov. part. gen. tract. post c. 17.

X. Porro cum Totum respectivè dicatur ad Partes, (quippe quod sine his nec est, nec concipi potest) & *Pars opponatur Toti, tanquam completo incompletum*; relata v. se mutuo definiant &c. igitur è natura Totius facilè constabit quid & quotuplex pars sit. Hinc ceu partes (licet improprie) respondent perfectiones Toti perfectionali; facultates potentialis; partes subjectivæ universalis; unitates numerali: propriè a. partes essentialis, Toti essentiali; integrales, integrali: sic extensivæ, Proprio; intensivæ analogico. Vocabulum n. Partis propter Totius ambiguitatem interdum dicitur id, εἰς ὃ διαρθεῖν ἀντὶ τὸ πῶσθιν ὁ πῶτος i. e. in quod quovis modo quantum dividitur; sic binarius est pars ternarij. Atq; hæc quantitatis pars multiplex est, & rationem ad Totum includit quinque modis, ut accurare notat Jac. Mart. Disp. Met. 4. th. 26. & 27. vide & Verf. quæst. Met. lib. 5. p. 371.

XI. Igitur in genere, *Pars est quod refertur ad constitutionem Totius.*

*his. Incongruè v. definitur: quod continetur à Toto est pars; alioquin
risibilitas & quantitas in homine, ut proprietates Totius, absurdè ef-
sent partes Totius. Juxta Philosophum n. (lib. 4. Met. t. 30.) propriè
pars illa dicitur, quæ Totum mensurat, & dicitur aliquota: hinc patet
cæteras minus propriè partes dici; idè inquit idem ib. *ὅτι τῆσδε ἐστὶ
ἡ μέρους λέγεται μέρος, ἐστὶ δ' ὅτι ἔ.**

XII. Quomodo v. Totum, præsertim Essentiale (quanquam eadem
ratio etiam est de Toto Integrali) distinguatur à suis partibus, tres pri-
mariæ sententiæ, (scil. re, modo & nullum discrimen nisi quod est in-
modo loquendi & concipiendi) earumq; defensores recensentur &
apud alios, & cum primis apud Svarez Disp. 36. Met. sect. 3. Adeo verò
in his quidam dubij sunt, ut nihil asserere velint: sed vide egregiè la-
tam sententiam apud Scheib. lib. 1. Met. c. 6. tit. 3. art. 4. Nos in super
breviter ita dicimus: *Qualibet pars à Toto differt realiter, at omnes
partes simul sunt, & modaliter. Nam Totum omnibus simul sumtis parti-
bus, non superaddit aliquam rem novam; sed tamen novum modum seu
ipsam totalitatem vel compositionem: Quicquid etiam, satis strenuè nu-
gentur Timplerus, Keckermannus, & qui his sunt Religione similes;
quorum fucum apertè detegunt Meisn. Part. 1. Phil. sobr. p. m. 1054.
& Jac. Mart. l. d. q. 2. vide etiam Svarez Disp. Met. 36. sect. 3. & alios.
Totum enim reverà non est, quod suis partibus non constituitur, & quidem
in illo subjecto in quo ipsum est, Videatur Zabarella lib. 2. de Methodo
Scaliger exer. 307. sect. 39.*

XIII. Partes v. propriè (ut & Totum) sunt vel Essentiales vel Inte-
grales; quæ relatæ ad suum Totum, respiciunt simul Unionem Essen-
tialem & integr. Accidentalibus n. unio tantum res ita unit, ut non resul-
tet una indè essentia. v. gr. in concretis, aggregatis, conglutinatis. O-
mnisa, res uniat cum aliqua unione necessum est: Essentialis v. Unio
unit res, ad Ens unum per se constituendum.

XIV. Essentiales partes sunt materia & forma, ut anima rationalis
& corpus Organicum in homine: hæc n. essentiam hominis intrinsecè
constituunt per unionem essentialem. Maximè v. materia in haben-
tibus materiam est pro parte essentiali: Neq; enim ibi materia est ut
accessorium quid, vel ut extraneum ad esse rei materialis sed verissimè
pertinet ad illius essentiam; quicquid Averroes cum suis doceat.

XV. In-

XV. Integrantes partes dicuntur quæ per Unionem seu cohesionem continuam Totum suum constituunt. Et sunt vel *similares*, quarum essentia est eadem, & quæ sibi similis undiq; manet in quæcunq; etiam dispescatur frustra. vel *Dissimilares*, quæ in partes essentia dissimiles plures sunt dividuæ, ut manus in ossa, musculos &c.

XVI. Dissimilares sunt vel *Principales*, aliis dictæ necessaria, quæ ita ad conservationem Totius & essentiam ejus sunt necessaria, ut sine illis totum esse nequeat. v.g. in homine caput, cor, pulmo, venter. vel *minus principales*, sive secundum alios, minus necessaria, sine quibus totius essentia existere quidem potest, sed non salva & integra v.g. pedes, oculi, aures in animali. Hanc Divisionem tantum pertinere ad partes Dissimilares arguit, quia inter partes homogeneas nihil habet una præ alia: ratio v. discriminis harum partium patet, ex consideratione formæ & materiæ, in quibus simul sumtis essentia Totius consistit.

XVII. Canones nobis hi sunt: 1. *Totum non est pars, nec vice versa.*

2. *Totum est majus sui partibus. Loquitur Canon primario de magnitudine molis & extensionis. atq; hæc ratione procedit tantum in corporeis integralibus. Secundo loquitur etiam de maioreitate essentia intensiva, quæ in eo consistit, quod essentia Totius plus in se contineat, quam essentia partis.* Sic Metaphysica est major qualibet parte. Tertio, de Toto universali ita limitetur: *Totum Unversale est majus inferiori suo non ratione essentia; (sic n. homo major est animali) sed ratione amplitudinis & latitudinis.* Sic animal majus est latitudine quam homo.

3. *Totum est prius partibus. Non, valet de Toto in sensu composito; (i.e. quando prædicatum de suo subiecto dicitur formaliter, ut Totum sumitur) sic n. ut Relatum consideratur, adeoq; Totum & partes simul sunt: sed loquitur Canon de Toto in sensu Diviso, (i.e. quando prædicatum de suo subiecto dicitur materialiter prout essentia totius absolute & extra relationem consideratur: non v. ut Totum est. & sic pater est prior Filio: quod fit (1) natura ordine, non quidem generantis & componentis, sed intendentis. nam illo modo omnis pars essentialis, tanquam causa interior est prior Toto. (2.) Dignitate. Totum n. omnes omnium partium perfectiones in se continet & includit. E. dignius est quavis parte, quæ non &c. Valet v. tantum in illis Totis ubi partes omnes finitæ tantum perfectione gaudent; aliàs si pars quædam sit,*

B

quæ

quæ infinità quadam gauderet perfectione, tùm Totum non posset esse nobilior eà parte. Sic Christus *Ἰεσὺς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ* non est dignior divinâ natura; nam hæc omnes perfectiones eminenter includit. (3.) *sozutione, confusa non distincta.* Totum enim distinctè per partes cognoscendum est. (4.) *non v. tempore.* Sic enim aut est simul cum partibus; aut hæc Toto sunt priores, non v. posteriores. Observes autem quamlibet partem cum suo sibi respondente Toto debere Comparari. Nam licet homo sit prior dentibus; dentes tamè ut partes integrantes minus principales, non sunt partes hominis, ut est essentielle Totum; neq; ut simpliciter integrale est: sed ut est Totum integrale in latissimo sensu, etiam respectu partium minus principalium.

4. *Posita Toto ponuntur partes,* scil. respondentes Toti. Sic, posito Toti essentiali ponuntur ejus partes essentielles. Valet a hoc Principiū (1.) de positione rerum in natura. (2.) de positione in aliquo ubi. scil. ubicunq; ponitur Totum, ut Totum, ibi etiam sunt partes. Non v. de positione Logica: falsum enim est: de quocunq; affirmatur Totum, de illo affirmantur partes, scil. in concreto: in obliquo tamen casu interdum procedit. *Ἐ contra sc. positis partibus ἔ quidem omnibus quoad unionem.*

5. *Remoto Toto remouentur partes.* Non dicitur de remotione Logica seu de negatione: falsum enim est in recto casu: De quocunq; negatur Totum, de eo negantur omnes partes. Anima enim non est homo & tñ. pars hominis: sed loquitur de remotione essentiali. Remoto n. Toto essentialiter, tolluntur partes. Tolluntur a partes 1. quoad relationem seu *ἔξωτι.* i. e. nō amplius manent illius Totius partes. 2. quoad unionem. non n. amplius manent istæ partes unitæ. non v. tolluntur quoad esse absolutum Sic n. materia & forma hominis post mortem manent, *Ἐ contra: remota unica parte remouetur totum* 1. de essentialibus absolute verum est 2. de integralibus hac ratione: remota unica parte remouetur totum quatenus ita dicebatur respectu illius partis.

6. *Quicquid dicitur de Toto, itad etiam dicitur de partibus.* Valet Canon (1.) de partibus *Ἐ Toto homo generis, non v. heterogeneis,* & hoc i. terum 1. ratione esse absoluti, non respectivi. 2. ratione prædicatorū & attributorū necessariorum, non contingentium. Sic valet hoc Totum est humidum. E. & pars ejus. non v. valet; hæc aqua replet hoc vas. E. & pars ejus rep. et hoc vas. (2.) *de Toto heterogeneo sec unū quid:*

*ita: quicquid dicitur de Toto, illud etiam dicitur de Parte illa, respectu
 cujus hoc dicitur de Toto.* Sic, quia de Toto homine dicitur, quod am-
 bulet, & quidem ministerio pedum; idem igitur etiam de pedibus fa-
 no sensu dici poterit. Hinc patet, quàm egregiè fallat & fallatur Ke-
 ckermannus, quando (in syst. Log. lib. 1. c. 22) hunc Canonem: Non
 quicquid Totius est etiam partis est. Absolutè & sine tegmine ponit;
 cuius tamen in cogitantiam aperte redarguit consideratio Totius uni-
 versalis: quippè de quo Eius hominis Canon neutiquam valet. hoc n.
 Totum & quicquid de eo prædicatur, inest & dicitur de qualibet ejus
 parte. Possimus E. in prædicti Bartholomæi gratiam & eruditionem,
 (quia hac in parte rudis ipse ruditatis Nostros ruditer arguit) hunc Ca-
 nonem ita proponere & determinare: Quæcunq; Toti etiam quali-
 licunq; tribuuntur, illa de partibus negantur: scil. ratione formali: ra-
 tione v. materiali ita valet: (1.) de Toto Universali. hoc n. & quicquid
 de eo prædicatur inest & dicitur de qualibet ejus parte: (quia hoc Totū
κατὰ μέγεθος inest in omnibus suis speciebus seu partibus subjectivis)
 non v. contra. (2.) de Toto homogeneo: quicquid inest Toti, id quoq;
 parti inest & tribuitur, & contra. [3] de Toto v. heterogeneo & essen-
 tiali: quod tribuitur parti, id tribui potest parti propter illam partem,
 non v. contra. v. gr. Oculus videt E. etiã homo videt. fallum a. ho-
 mo videt. E. pes, manus &c. Philosophia v. quando Totum hetero-
 geneū dicitur, & nomen ejus partibus, scil. speculativæ & Practicæ tri-
 buitur, ambiguitas est in Vocabulo Totius. In Partibus tamen essen-
 tialibus fieri potest ut propter Communicationem *κατὰ συνδύασιν*
 id, quod Toti inesse dicitur propter partem, cui *πρώτως* inest, tribua-
 tur etiam alteri parti oppositæ per *νοησίαν*. Sic homo vivit, quia
 anima hominis vivit; & ipsum corpus vivit, (non vita accidentali, h. e.
 operationibus vitalibus; sed ipsa essentiali) quia homo vivit. hinc
 7. *Quicquid tribuitur parti absolutè, tribuitur etiam Toti secundū
 illam partem.* Valet primario Canon de actionibus & passionibus. Un-
 de dici solet: Omnis actio & passio est suppositi s. Totius (1) tanquàm
 principij; non quasi ipsa hypostasis sit principium actionis; sed quod
 natura per se agere & pati non possit, nisi inducta sit illà hypostasi (2.)
 tanquàm subjecti quod, seu denominationis. (3.) actio partis est Totius,
 sed secundum illam partem, cujus actio esse dicitur, sic etiam Passio.
 Et sic mors est passio humanæ naturæ Christi, & est etiam passio Totius
 Christi

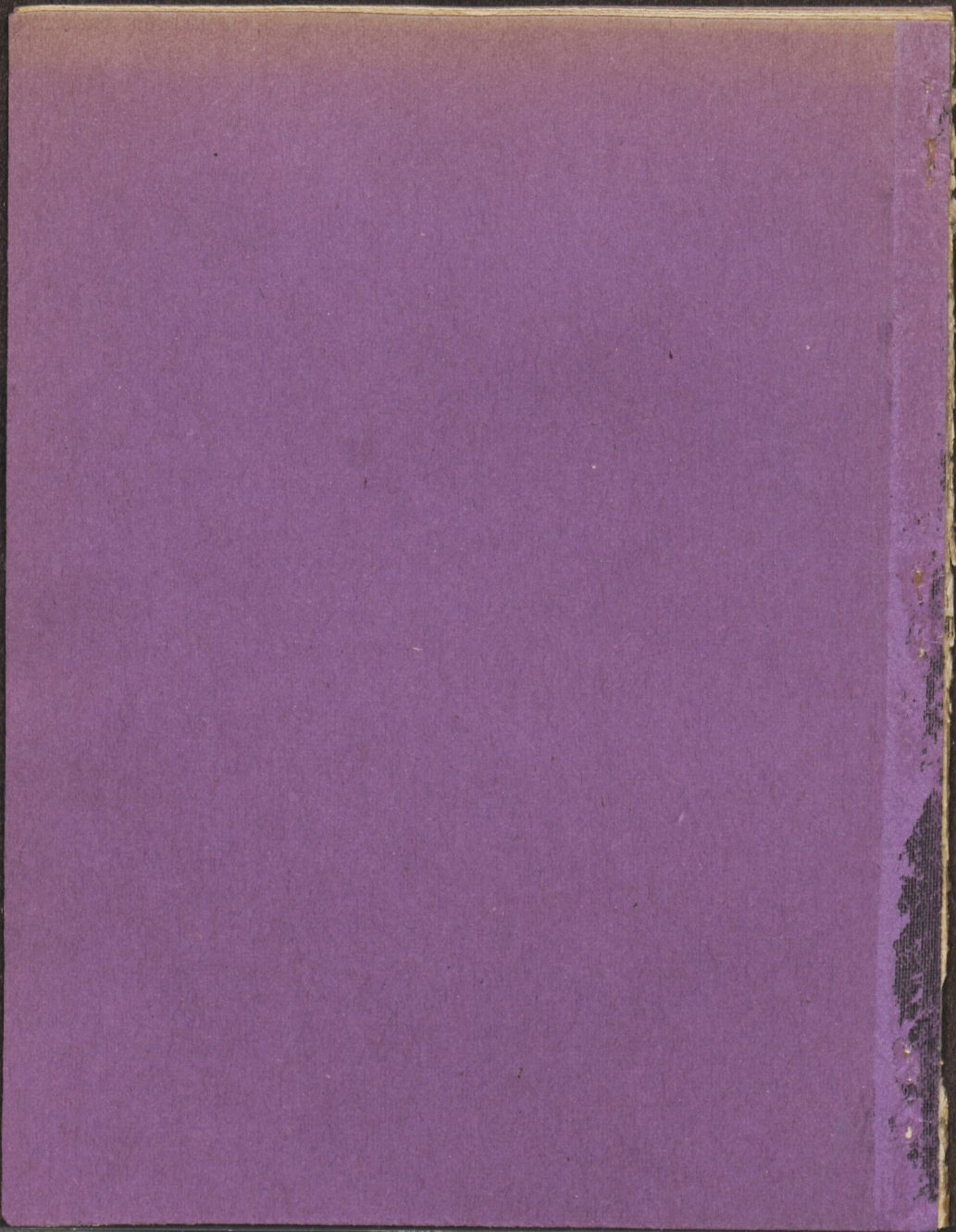
Christi, sed secundum humanam naturam. i. e. de descensu ejus ad inferos, de Resurr. &c. Valet *secundarid* etiam in qualitatibus & reliquis attributis, sed cū grano salis seu *προθεσει Διακριτικῆ* ἢ sic non absurdum est tribuere homini immortalitatem, quoad animam; sicuti non absurdum est, tribuere Æthiopi albedinem, scil. secundum dentes.

8. *Dimidium plus toto.* Sumitur. Juridicè, respectu scil. totius debiti incerti &c. 2. ethicè, respectu moderationis, quandò dimidium sumere moderatum est, totum v. noxium. Per dimidium E. intelligimus *μεσοτητα*, per totum autem *πλεονεξίαν*. ut Virtus consistit in mediocritate.

9. *Quod nullius partis est, id absurdè Toti tribuitur.* Alicujus partis esse dicitur dupliciter. i. ut partem denominet. 2. ut pars causaliter concurrat ad attributum, licet non hoc de parte prædicatur. Duplicia item sunt attributa Totius: quædam ita tribuuntur Toti ut non possint nisi Toti competere. v. gr. operationes illæ, ad quas utraq; essentialis pars concurrat. & deindè relativa attributa, quæ Toti, ut Toti competunt: quædam v. in horum numero non continentur. Sic E. hic Canon est explicandus. (1) Quod non est alicujus partis, ita ut nulla pars ad illud effectivè concurrat, id etiam Toti non competit: nam Totum non habet aliundè essentiam, nisi à partibus. E. Totum omnia sua attributa dependenter à partibus habet. (2) Quicquid nullius est partis, ita ut neq; de ulla parte id dici possit, tamen tribuitur Toti: scil. quandò est tale attributum relativum, quod Toti ut tali competit. & hoc attributum Toti tribuitur formaliter, in actu signato; non materialiter, in actu exercito. Deindè, si est talis actio, ad quam omnes partes essentialis causaliter concurrunt. Sic generatio de Toto homine dicitur, non v. de parte hominis. (3) Quicquid nullius est partis, ut de nulla parte dici possit, illud potest attribui Toti extra hos casus. Sic absurdi sunt Adversarij, qui dicunt Christo datam esse omnipotentiam &c. Matth. 28. 18. & tamen nolunt asserere, secundum quam naturam. Sed nos finimus: & *θεανθρώπων* nostro Christo, toti omnipotenti, *ἐν ᾧ κατοικεῖ πάν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς*, cum Patre & Spiritu S. agimus devotam gratiarum actionem.

XV. Integrantes partes dicuntur quæ per Unionem continuam Totum suum constituunt. Et sunt vel essentia est eadem, & quæ sibi similis undiq; manet dispescatur frustra. vel *Dissimilares*, quæ in partes plures sunt dividuæ, ut manus in ossa, musculos &

XVI. Dissimilares sunt vel *Principales*, aliis dicta ad conservationem Totius & essentiam ejus sine illis totum esse nequeat. v.g. in homine caput, & vel *minus principales*, sive secundum alios, minus in totius essentia existere quidem potest, sed non in pedes, oculi, aures in animali. Hanc Divisionem in partes Dissimilares arguit, quia inter partes homogeneas una præ alia: ratio v. discriminis harum partium proportionis formæ & materiæ, in quibus simul sumtis essentia

XVII. Canones nobis hi sunt: 1. *Totum non*

2. *Totum est majus suis partibus.* Loquitur Canon magnitudine molis & extensionis. atq; hæc ratione procedens integralibus. Secundò loquitur etiam de majoris sensive, quæ in eo consistit, quod essentia Totius plus in essentia parits. Sic Metaphysica est major qualibet Toto universali ita limitetur: *Totum Universale est non ratione essentia;* (sic n. homo major est animalis latitudinis & latitudinis. Sic animal majus est latitudinis

3. *Totum est prius partibus.* Non, valet de Toto in (i.e. quando prædicatum de suo subjecto dicitur formulatur) sic n. ut Relatum consideratur, adeoq; Totum sunt: *sed loquitur Canon de Toto in sensu Diviso,* (i.e. tum de suo subjecto dicitur materialiter prout essentia & extra relationem consideratur: non v. ut Totum prior Filio: quod fit (1) *natura ordine,* non quidem generantis, sed intendentis. nam illo modo omnis pars quàm causa interior est prior Toto. (2) *Dignitate.* omnium partium perfectiones in se continet & includit quavis parte, quæ non &c. Valet v. tantum in illis omnes finitâ tantum perfectione gaudent; aliâ si p

B

